

קָבֵץ

תּוֹדַת הַנַּחֵל

דבורים נוֹרְאִים וְנִפְלְאוֹת,
מְעוֹרְרִים, מְעִירִים וּמְחַזְקִים,
אֲשֶׁר מִתּוֹדַת הַנַּחֵל נֹדַע מְקוֹר הַכֹּמֶה נֹבְעִים,
לְהַחְיֹת נֶפֶשׁ כֹּל חַי וּמְשֹׁם וְשִׁקוֹן הַעֲדָרִים,
לְהַתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא בְּכֹל דְרָגָה שִׁיחִיו נִמְצָאִים

אֲשֶׁר נֶאֱמָרוּ בְרַבִּים, בְּמִתְחַלֵּף סְעוּדוֹת שַׁבַּת שֶׁל

פְּרִשְׁת וַיְחִי

בְּשָׁנַת תשע"ב

*

עַל יְדֵי מִרְן מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א

וַיָּא לְאוֹר לְקִרְאָת שַׁבַּת פְּרִשְׁת וַיְחִי תשע"ג

עַל יְדֵי תַלְמִידֵי מוֹתִיבְתָא הַיְכַל הַקִּדְשׁ

הַסִּידֵי בְרַמְסֶלֶב

עוֹר הַקִּדְשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכְבִּי"א

לִיל שַׁבַּת קִדְשׁ פְּרֻשֵׁת וַיְחִי ה'תשע"ב

בליל שַׁבַּת, בסְעוּדָה ראשֹׁנָה, דִּבֶּר מוֹתְרָא"ש נ"י דְבוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאוֹים מְאֹד, עַל פִּי דְבָרֵי רַבְנֵנוּ ז"ל, בְּלִקוּטֵי מוֹתְרָן חֶלֶק ב' סִימָן ז', הַמְדַבֵּר מִכַּחַס הַצְדִּיק לְהִיּוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְלִלְמֹד עִם תְּדָרֵי מַעְלָה וְתְדָרֵי מַטָּה בְּיַחַד, עֵינֵינוּ שָׂם.

פִּתְחָה וְאָמַר מוֹתְרָא"ש נ"י, רַבְנֵנוּ ז"ל אָמַר (מוֹתְרָא"ש נ"י תוֹר על תְּמִצִּית וְדָבָרֵי רַבְנֵנוּ ז"ל בַּתוֹרָה ז'), עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַצְדִּיק שְׂוִיבֵל לְהִיּוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׂוִיבֵיחָה יְכוּל לְתַרְאֹת לְמִי שֶׁהוּא לְמַעְלָה, וְנִדְרָמָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה עֲלִיּוֹנָה, יְהִיָּה מִרְאָה לוֹ שֶׁהוּא חֲשֵׁבָהּ, וְכֵן לְחֶפְזָהּ, לְמִי שֶׁהוּא לְמַטָּה מְאֹד בְּמִדְרָגָה חֲתֻמָּתוֹנָה, בְּתוֹךְ הָאָרֶץ מִמַּשָּׁ, יְהִיָּה מִרְאָה לוֹ שֶׁאֲדַרְבֵּא, הוּא סְמוּךְ לְחַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה חֲשֵׁלְמוֹת מִכָּרַח שְׂוִיבֵיחָה לְהַצְדִּיק, וּבִלְאֵ זֶה אֵינֵנוּ צְדִיק כִּלְל, כִּי צְרִיךְ לְתַרְאֹת לְמִי שֶׁהוּא לְמַטָּה מְאֹד בְּדִיּוּטָא חֲתֻמָּתוֹנָה לְנַמְרֵי, שְׂעֵדִין הוּא סְמוּךְ לְה' מִמַּשָּׁ כִּבְיָכוּל, וְלְעוֹרְרוֹ וְלְגַלּוֹת לוֹ: ה' עִמָּךְ, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תִּפְחַד וְאֵל תִּתַּח, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ עִמָּךְ וְאַצְלָךְ וְקָרֹב לְךָ מִמַּשָּׁ, כִּי "מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" (יִשְׁעִיָה ז'), עַל כֵּן אֶפְלֹ אִם הָאָדָם נוֹפֵל חֵם וְשָׁלוֹם, לְמִקּוֹם שְׂנוּפֵל רַחֲמֵנָא לְצִלוֹ, וְהוּא בְּשִׁפְלֵי הַמְדְרָגָה

התחנתה ממוש, גם משם יוכל לרמק את עצמו בה' ולשוב אליו ותפרה, פי מלא כל הארץ כבודו, פי פשהאדם מנח למטה לגמרי, ורואה שהוא גדינטא התחנתה חס ושלום, רחוק מאד מהשם ותפרה, ראוי לו להחיות עצמו בזה בעצמו, הינו פי זהו בעצמו הוא התקרבות, מאחר שרואה שהוא רחוק, פי מקדם היה מרחוק כל כך, עד שלא היה יודע כלל שהוא רחוק, ומאחר שעל כל פנים יודע שהוא רחוק, זהו בעצמו התקרבות, ובזה בעצמו ראוי לו להחיות את עצמו ולשוב אל ה':

וכן להפנה, למי שהוא למעלה מאד, צריך הצדיק להראות לו שהוא רחוק לגמרי מהשם ותפרה, 'מה חמית מה ידעת', (הקדמת חזר דף א), וזהו שלמות הצדיק, ובנו שפתוב (דברי הימים א כ"ט): "פי כל בשמים ובארץ", שהוא פחינת הצדיק פינע, דאחיד פשמיא ובארעא (תרגום שם), שיהיה למעלה ולמטה, שיהיה מראה למי שהוא למעלה, פבחינות שמים, שהוא להפנה, שהוא רחוק מאד, ואינו יודע כלל פידיעתו ותפרה, פחינות: 'מה חמית מה ידעת' וכו', פי שם למעלה בשמים, שם דיקא, שואלים איה מקום כבודו ולהפנה, למי שהוא למטה פארץ ממוש, יהיה מראה לו פי ה' עמו,

כי מלא כל הארץ כבודו וזהו עקר השלמות, להיות למעלה ולמטה, עין שם כל זאת בדברי רבנו ז"ל.

והסביר מוה"רא"ש ג"י, כי הנה זהו עקר שלמות הצדיק, שיש לו למודים קדושים לכל באי עולם, מן הגדול שבגדולים עד הקטן שבקטנים, ולומד עם כלם למצא אלקותו יתברך בכל פרטי החיים, כי עם הגדולים לומד "איה מקום כבודו", שתמיד ישאל ויבקש "איה מקום כבודו יתברך", ולא יחשב לרגע שפבר השיג הכל, כי יש יצר הרע שמסית אדם לחשב כאלו כבר הגיע למדרגה עליונה, והשיג את הכל, ואין לו לעלות יותר, ועמו לומד הצדיק, שעדין לא השיג כלום, כי לגדלתו יתברך אין חקר, וכל מה שאדם עולה, עדין לא התחיל לעלות כלל, כפי ערך גדלתו יתברך, ולכן עליו לסלק מידעתו כל מה שהשיג עד עכשו, ולעשות התחלה חדשה בהשגת אלקותו יתברך, וזה נקרא בספרים "תכלית הידיעה אשר לא נדע", שתכלית שלמות הידיעה, כשאדם יודע שאינו יודע כלום, וכמו שאמר שלמה המלך עליו השלום, שהיה חכם מכל אדם, (קהלת י) אמרתי אהבמה והיא רחוקה ממני, וכן בתיב (תהלים ע"ג), ואני בער ולא אדע בהמות היותי עמו, כי כשאדם יודע שאינו יודע כלום,

תמיד משתוקק לעלות יותר ויותר, וכך תגדל חכמתו והשגתו בכל עת.

וכן להפך, עם דרי מטה לומד הצדיק "מלא כל הארץ כבודו", שתקדוש ברוך הוא נמצא בכל מקום, אפילו בדיוטא תחתונה ובשאל תחתית רחמנא ליצלן, כי יש בני אדם שנפלו וירדו מאד אל מקומות מטנפים וגרועים מאד, ונדמה להם שבכך נתרחקו לגמרי מכבודו יתברך, ואי אפשר להם לשוב כלל, ועמהם לומד הצדיק "מלא כל הארץ כבודו", שגם במקומם השפל, תקדוש ברוך הוא נמצא עמם אתם ואצלם, ואם רק יצעקו ממקומם אליו יתברך, ימצאו שתקדוש ברוך הוא קרוב אליהם מאד, כי אין שום יאוש בעולם, ואין שום מקום שלא יהיה שם נמצא כבודו יתברך.

נמצא שתצדיק יש לו למודים לכל אדם בכל עת, ובאיזה מקום שרק ימצא אדם את עצמו, הן למעלה והן למטה, יכול לקבל למודים אמתיים מן הצדיק, איך להתקרב אליו יתברך באמת, ולכן אשרי מי שזוכה להיות מקרב אל צדיק אמת, כי אז יזכה להתקרב אליו יתברך מכל מקום שיהיה נמצא, ויהיה חיים טובים ומתוקים בזה וכבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקשר מוֹתְרָא"ש נ"י את עֵנֶן הַנֵּל לְפָרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ בְּקֶשֶׁר נֹרָא וּנְפֵלָא מְאֹד, כִּי הִנֵּה בְּתִיב (בראשית מ"ט) תְּקַבְּצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֵל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם, וַיֵּשׁ לְהַבִּין מַהוּ כִּפְּל הַלְשׁוֹן "וְשִׁמְעוּ" בְּנֵי יַעֲקֹב, וְאַחַר כֵּן עוֹד הַפֶּעַם "וְשִׁמְעוּ" אֵל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם, וְגַם לְמַה שֶּׁנֶּה חֲתָיִב לֹאמַר מִקֶּדֶם "יַעֲקֹב" וְאַחַר כֵּן "יִשְׂרָאֵל"? וְהִנֵּה עַל פִּי דְבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל הַנֵּל מוּכָן הָעֵנֶן מְאֹד, כִּי יַעֲקֹב אֲבִינּוּ הוּא הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל שֵׁישׁ לוֹ לְמוֹדִים קְדוּשִׁים לְכָל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הֵן לְדָרֵי מִטָּה וְהֵן לְדָרֵי מַעְלָה, שֶׁזֶהוּ עֵנֶן הַשָּׁנִי שְׁמוֹת "יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל", "יַעֲקֹב" הוּא כְּנֹפֵי כְּשֶׁלֹּמֶד עִם דָּרֵי מִטָּה, שֶׁנִּקְרָאִים עַל שֵׁם הַעֲקֹב, שֶׁעֵדִין נִמְצָאִים בְּמִדְרָגָה נְמוּכָה, וְ"יִשְׂרָאֵל" הוּא כְּנֹפֵי כְּשֶׁלֹּמֶד עִם דָּרֵי מַעְלָה, שֶׁנִּקְרָאִים עַל שֵׁם ל"י רֵא"ש אוֹתִיּוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּמִדְרָגָה עֲלִיּוֹנָה (לְקוּפֵי מוֹתְרָא"ש חֲלָק א' סִימָן כ"א), וְיַעֲקֹב אֲבִינּוּ יֵשׁ לוֹ לְמוֹדִים קְדוּשִׁים לְכָלֶם, וְלִכֵּן אָמַר לְפָנָי הַסֵּתֶלְקוֹתוֹ, תְּקַבְּצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב, הֵינּוּ הַדָּרֵי מִטָּה הַמְּכֻנִּים בְּשֵׁם "יַעֲקֹב", וְקַבְּצוּ יַחַד עִם כָּל הַנִּקְדוֹת טוֹבוֹת שֶׁלָּהֶם, וַיִּדְעוּ נֶאֱמָנָה שֶׁתְּקַדוּשׁ כְּרוּף הוּא נִמְצָא עִמָּם אֲתָם וְאַצְלָם, וְאַחַר כֵּן חוֹר וְאָמַר עוֹד הַפֶּעַם אֵל הַדָּרֵי מַעְלָה, וְשִׁמְעוּ אֵל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם, שֶׁאֵלֵי שֶׁכֶּבֶר הִגִּיעוּ לְמִדְרָגַת "יִשְׂרָאֵל" אוֹתִיּוֹת ל"י רֵא"ש, וְהֵם מְשׁוֹטְטִים בְּמִדְרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, שֶׁהֵם בְּגִדְר

"אל ישראל אביכם", שעליו אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשת צ"ח סימן ג) **"אל"**, הוא ישראל אביכם, שנאמר **"אל ישראל אביכם"**, נמצא שזה נאמר אל הדרי מעלה, ועמהם לומד יעקב אביהם תלמוד של **"איה מקום כבודו"**, שידעו תמיד שעדין לא השיגו כלום, ועל ידי זה יתחילו בכל פעם לעלות יותר ויותר, ותמיד יגיעו להשגות חדשות לגמרי.

והנה על פי זה יכולים להבין טוב טעם ודעת, את ברכת יעקב אבינו לבני יוסף (בראשית מ"ח), **בְּרַךְ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְשִׁימָה אֱלֹקִים בְּאֶפְרַיִם וּבְמִנְשֵׁה, וְלִכְאוּרָה וּפְלֹא, לְמַה יַעֲקֹב אָבִינוּ יִקְבַּע בְּרַכָּה לְדוֹרוֹת עוֹלָם יְשִׁימָה אֱלֹקִים בְּאֶפְרַיִם וּבְמִנְשֵׁה,** ולא יברכו שיהיו כאבותיו הקדושים **"אברהם ויצחק"!** אבל על פי הנ"ל יש לומר, שמנשה ואפרים מרמזים על הדרי מעלה והדרי מטה, מנשה נקרא על שם (בראשית מ"א) **פי נשני אלקים את כל עמלי ואת כל בית אבי, שאדם ישכח ויעביר מדעתו כל עמלו וכל תיחום שלו** (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן צ"ז), ויתחיל בכל פעם מחדש, כאלו עדין לא עשה כלום, שזהו תלמוד עם דרי מעלה, ואפרים נקרא על שם (שם) **כי הפרני אלקים בארץ ענני, שמצאתי נקדות טובות והתחזקות עצומה גם בארץ ענני, פשהייתי בתקף המצר והדחק, שזהו תלמוד עם דרי מטה,**

ויעקב אבינו הבין שעקר הברכה לדורות עולם, להחזיק שתי השגות אלו ביחד, וללמד הן עם הדרי מעלה והן עם הדרי מטה, כי כל אדם, במשך ימי חייו, עוברים עליו מצבים שונים, הנה הוא פוגמת הדרי מעלה, שהגיע לאיזון השגה, ונדמה לו שכבר השיג הכל, והנה הוא פוגמת הדרי מטה, שנפל וירד לאיזון ירידה ונפילה, ונדמה לו שאי אפשר לו לצאת משם, ולכן עקר הברכה להחזיק תמיד שני המודים אלו ביחד, והן אם נמצא למעלה, והן אם נמצא למטה, יתחיל להתקרב אליו יתברך ממקום שהוא, ולכן שפיר מסר יעקב אבינו ברכה זו לדורות עולם, "ישמך אלקים באפרים ובמנשה", כי הן אם תמצא עצמך באפרים, ביחד עם הדרי מטה, והן אם תמצא עצמך במנשה, ביחד עם הדרי מעלה, תמיד תוכל לעלות ולהתקרב אליו יתברך, ותזכה לכל טוב אמתי בזה ובבא לנצח.

ועוד יש לומר בענין ברפת "ישמך אלקים באפרים ובמנשה", שיוצאת מכאן התעוררות נפלאה למצות כבוד אב ואם, כי הנה בוכות הקדוש בין יעקב ליוסף, את מי לברך קדם, מנשה או אפרים, ועל איזה מהם לשים יד ימין או יד שמאל, בודאי היו מנשה ואפרים גם כן יכולים להתערב ולומר חות דעתם, כי מנשה היה יכול להגיד

לזקנו יעקב, הרי אבא שלי העמיד אותי בצד ימין, ולמה אתם מברכים אותי ביד שמאל, וכן אפרים היה יכול להגיד לאביו יוסף, הרי הספא יעקב רוצה שאהיה בצד ימין, ולמה אתה רוצה לשים אותי בצד שמאל, אבל מנשה ואפרים שתקו, ולא ענו שום דבר, ולא התערבו כלל בנכוח שבין האבא והספא, וזה הראה הדור גדול במצות כבוד אב ואם בתכלית השלמות, ועל בן מסר יעקב אבינו ברכה זאת לנשמות ישראל לדורות עולם, **ישימך אלקים באפרים וכמנשה**, שיוזכו כלם לבנים ונכדים קדושים כאלו, שיקימו מצות כבוד אב ואם בשלמות, וירווי כל ישראל מצאצאיהם רב נחת וקדושה.

ועוד למוד חשוב היוצא מפאן, בענין "כבוד רבו" והתקרבות אל הצדיק, כי מחמת שהצדיק מדבר עם תדרי מעלה באפן אחד, שעדיו אין יודעים כלום, ועם תדרי מטה מדבר באפן אחר, שהם סמוכים וקרובים אליו יתברך מאד, מזה יכול לבנם בדת אדם כל מיני קשיות וספקות, איך הצדיק מדבר עם אלו כה, ועם אלו מדבר בדיק החפוף, אבל בשאדם מקים מצות "כבוד רבו" בשלמות, ויודע שאסור לשאול קשיות כלל על התנהגות הצדיק, כי הוא בודאי מדבר עם כל אחד כפי בחינתו והשגתו, ל"אפרים" מדבר כפי

בְּחִינָתוֹ, וְל"מִנְשָׁח" מְדַבֵּר בְּפִי בְּחִינָתוֹ, אָזִי יִתּוּרֵץ לוֹ הַכֵּל, וַיִּזְכֶּה לְקַבֵּל הַרְבֵּה מִן הַצְּדִיק, בְּכֹל מִדְרָגָה שִׁיחֵיהָ נִמְצָא, וְתִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְכֶּנוּ לְהֵיוֹת מְקַרְבֵּ אֶל צְדִיקִים בְּאַמֻּת, וְלְקַבֵּל לְמוֹדֵם הַנִּפְלֵא בְּכֹל עֵת וּבְכֹל זְמַן, עַדִּי נִזְכֶּה לְעֲלוֹת וּלְהַפְלִיל בּוֹ יִתְפָּרֵד לְגַמְרֵי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן.

סְעוּדָה שְׁלִישִׁית פְּרִשֶׁת וַיְחִי ה'תשע"ב

בְּסְעוּדָה שְׁלִישִׁית סְעוּדַת רַעְוֵא דְרַעְוִין, דְּבַר מוֹתְרָא"ש נ"י דְּבוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד עַל פִּי דְּבָרֵי רַבְּנֵי ו"ל בְּלִקוּטֵי מוֹתְרָן חֵלֵק א' סִימָן ד', הַמְדַבֵּר מִן הַיְדִיעָה שֶׁכֵּל מְאַרְעוּתֵינוּ שֶׁל אָדָם הֵם לְטוֹבָתוֹ, שֶׁהוּא הַשְּׂגָה מֵעֵין עוֹלָם הַבֵּא, עֵין שָׁם.

פֶּתַח וְאָמַר מוֹתְרָא"ש נ"י, רַבְּנֵי ו"ל אֹמְרֵי (מוֹתְרָא"ש נ"י חֹזֵר בְּקַצּוֹר עַל כַּפֵּה נְקוּדוֹת שְׁבִתוֹרָה זוֹ שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל), בְּשִׂאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁכֵּל מְאַרְעוּתֵינוּ הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבֵּא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים נ"ו): "בַּח' אֶחָלֵל דְּבַר בְּאַלְהִים אֶחָלֵל דְּבַר", וְזֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבֵּא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְזָכוּרָם לְבָרְכָה (פְּסָחִים נ.): "בִּיּוֹם

ההוא יהיה ה' אחד" וכו', והקשוי: וכי האידנא לאו הוא אחד?
ותרצו חכמינו וברונם לברכה: האידנא מברכין על הטובה, הטוב
והמטיב, ועל הרעה, דין אמת, ולעתיד, כלו הטוב והמטיב, שיהיה
שם ה', ושם אלקים, אחדות אחד, וזאת הפחינה אי אפשר להשיג,
אלא פשמעלה בחינת מלכות דקדושה מהגלות מבין העכו"ם, ואי
אפשר להשיב המלוכה לתקדוש ברוך הוא אלא על ידי ודוי דברים
וכו', עין שם כל זה בדברי רבנו ז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בשאדם בא להשגה "שכל מארעותיו
הם לטובתו", הרי קנה לעצמו השגה מעין עולם הבא ממש, כי על
עולם הבא כתיב (ישעיה ס"ד), עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה
למחבה לו, שכל זמן שמחו של אדם מנח בהשגות גשמיות של
עולם הזה, קשה לו להשיג מה נקרא "עולם הבא", אבל מיד שאדם
בא להשגה "שכל מארעותיו הם לטובתו", ואין שום רע בעולם
בלל, וכל מה שתקדוש ברוך הוא עושה תכל לטובה, אזי מאיר עליו
השגה "מעין עולם הבא", ששם רואים שהכל רק טובה, ואין שום
רע בלל, וכמו שאמרו חכמינו תקדושים (פסחים ג.) על הפסוק (זכריה י"ד)
פיום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ושואלים, וכי היום לא אחד
הוא? ועונים, היום מברכין על הטוב, הטוב והמטיב, ועל הרע

מְבָרְכִין דַּיִן הָאֲמָת, אֲבָל לְעֵתִיד לָבוֹא, שֶׁהוּא הַשְּׁנָת עוֹלָם הַבָּא, יִבְרְכוּ עַל הַכֹּל הַטּוֹב וּמַמִּיב, כִּי יֵרָאוּ וַיִּבְיִנוּ הַכֹּל שְׂאִין שׁוּם מִשְׁגַּג שֶׁל רַע בְּלָל, נִמְצָא שְׁגָם הַיּוֹם, כְּפִי שְׂאָדָם מִכְּנִים בְּעֶצְמוֹ יְדִיעָה זֹאת, שֶׁכָּל מֵאֲרַעוּתָיו הֵם לְמוֹבְתוֹ, יֵשׁ לוֹ הַשְּׁנָה "מַעֲיִן עוֹלָם הַבָּא", וְהוּא חַי חַי עוֹלָם הַבָּא, כְּשֶׁהוּא עֲדִין בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲשֶׁרֵי לוֹ.

וְזֶה מַה שְׂאוֹמֵר דָּוִד הַמְּלֶכֶד עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים ג"ו) בַּתְּנִי"ה אֲחֵלֶל דְּבַר, בְּאֱלֻקִּים אֲחֵלֶל דְּבַר, כִּי שֵׁם תְּנִי"ה מוֹרָה עַל מִדַּת הַחֶסֶד, וְשֵׁם אֱלֻקִּים מוֹרָה עַל מִדַּת הַדִּין, וְדוֹד הַמְּלֶכֶד הַשִּׁיג יְדִיעָה זֹאת "מַעֲיִן עוֹלָם הַבָּא", שֶׁכָּל מֵאֲרַעוּתָיו הֵם לְמוֹבְתוֹ, וְלִכֵּן הָיָה מְחַלֵּל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֵּין בְּשֵׁם תְּנִי"ה וּבֵין בְּשֵׁם אֱלֻקִּים, וְלִכֵּן זָכָה לְמַלְכוּת דְּקַדְשָׁה, וְלִגְלוּת (תְּהִלִּים כ"ב) כִּי לְה' הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם, כִּי עַל יְדֵי שְׂאוֹתוֹ בַּחֲשָׁנָה זֹאת בְּשִׁלְמוֹת, מְקִיִּם מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה וּמְגֻלָּה אוֹתָהּ בְּכָל הָעוֹלָם.

וְזֶה מַה שְׂאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל, שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׁנָה זֹאת, אֲלֵא בְּשִׁמְעֵלָה מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה מִבֵּין הָעַבְרִי"ם, הֵינּוּ כְּשִׁמְכִין שְׁגָם הַיּוֹם, אֲפֵלוּ בְּגִלוּתָנוּ בֵּין מַלְכוּת אֲמוֹת הָעוֹלָם, בְּאֲמָת לְאֲמָתוֹ, רַק הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֶכֶד, וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קי"ג) רָם

על כל גוים ה' על השמים כבודו, כי אף על פי שלפי עיני הבשר
 שלנו, נראה באלו אמות העולם מושלים ומולכים עלינו, ובאלו
 המלוכה נמצאת אצלם, אבל באמת לאמתה רק הקדוש ברוך הוא
 מולך עליהם ועלינו, והוא מנהיג את כלם כרצונו, וכוננו ויתברך
 לטהר ולזכך נשמות ישראל, שיכירו שאין להם שום תוחלת ותקווה
 רק מהשם יתברך לבד, שזה נקרא "להעלות מלכות דקדשה מבין
 העכו"ם", שיכירו כלם שאין שום מלכות לשום אמה ולשון בלי רצון
 הקדוש ברוך הוא, והוא יתברך מולך על כלם, ואז אדם משיג השגה
 של "מעין עולם הבא" כי מכיר שכל מארעותיו הם לטובתו, וכל מה
 שנמצא בגלות תחת מלכי אמות העולם, זה גם רק לטובתו, כדי
 שיחזור אל הקדוש ברוך הוא, ויכיר שרק הוא יתברך לבד מלך,
 שזהו הדבור שהיה שגור בפי הצדיקים, שנפשות ישראל אף פעם
 לא הלכו בגלות, רק הגופים שלהם הלכו בגלות, במלכות פלונית
 ובמדינה פלונית, אבל הנפש אף פעם לא הלכה בגלות, כי בכל
 מקום בנו נשמות ישראל בתי פנסיות ובתי מדרשות, חדרים ובתי
 ספר, מקואות וישיבות, ותמיד הקימו מלכות דקדשה בכל מקום
 בוואם, ועל פן הנפש לא הלכה בגלות, רק הגוף היה במלטול
 ובמרה, וכפי שאדם מכנים בעצמו ידיעה "שכל מארעותיו הם

לְמוֹכְתוֹ, מִתְבַּטֵּל מִמֶּנּוּ כָּל הַמוֹשָׁג שֶׁל גְּלוּת, וַיְחִי מַעֲיִן עוֹלָם הַבַּיִת מִמֶּשׁ.

וְנָהוּ מַה שֶׁרָבֵנוּ וְ"ל אֹמֵר, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְחַקֵּם מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה מִבֵּין הָעַבְוִם, כִּי אִם עַל יְדֵי וְדוּי דְּבָרִים, הֵינּוּ עַל יְדֵי תְּרַבָּה הַתְּבוּדוֹת אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ – לְהַתְּוֹדוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל כֹּל מַה שֶׁעָשָׂה נִגְדָּה רְצוֹנוֹ, וּלְבַקֵּשׁ סְלִיחָה וּמְחִילָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל כֹּל מַה שֶׁפָּשַׁע נִגְדָּה, כִּי כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא חֵם וְשָׁלוֹם, נִחְקָקִים עַל עֲצוּמוֹתָיו צְרוּפִים רָעִים מִן אוֹתִיּוֹת הַלְּאוּן שֶׁעֵבֶר עֲלֵיהֶם, וְהֵם מַעֲנִים וּמַעֲנִישִׁים אוֹתוֹ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים ל"ד) תְּמוֹתַת רָשָׁע רָעָה, שֶׁהֲרַע שָׁל הָרָשָׁע מִמִּית אוֹתוֹ מִמֶּשׁ, כִּי הַצְּרוּפִים רָעִים. שׁוֹכְרִים עֲצוּמוֹתָיו רַחֲמָנָא לִיְצִלְךָ, אֲבָל כְּשֶׁמִּתְוֹדָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבֵּר תְּרַבָּה אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִם כֹּל אוֹתִיּוֹת הָאֵלֶּף בֵּית, אֲשֶׁמֶנּוּ, בְּגִדְנוּ, גּוֹלְנוּ וְכוּ', אֲזִי יוֹצֵאִים הַצְּרוּפִים רָעִים מִעֲצוּמוֹתָיו, וְחוֹזְרִים וְנַעֲשִׂים צְרוּפִים טוֹבִים, וְכִמְבָאָר בְּרַמְבַּ"ם (רִישׁ הַלְּכוֹת תְּשׁוּבָה), שֶׁעֲקָר הַתְּשׁוּבָה הִיא וְדוּי דְּבָרִים וְכוּ', וְכֹל הַמְּרַבָּה לְהַתְּוֹדוֹת הָרִי זֶה מְשַׁבֵּחַ, עֵינֵי שָׁם, כִּי אִזּוֹ מִתְחִיל לְקַבֵּל דַּעַת אֱמִתִּית, וּלְהַבִּין שֶׁכֹּל מְאָרְעוֹתָיו הֵם לְמוֹכְתוֹ, וְאֶפִּילוּ מַה שֶׁעֵבֶר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת, הַכֹּל הִיָּה כְּדִי שִׁיחֹזֵר בְּתְשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְיִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת, נִמְצָא שֶׁעַל יְדֵי וְדוּי דְּבָרִים וְרְבוּי הַתְּבוּדוֹת אֵלָיו

יתברך, אדם זוכה לחזור אל מלכות דקדושה, ולהעלות אותה מבין העכו"ם, ולהגיע אל השגת מעין עולם הבא, שכל מארעותיו הם לטובתו.

והנה ידיעה זאת יכנים משיח צדקנו בעולם בשלמות, שכלם יתודו לפניו יתברך, וידברו אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, באשר ידבר איש אל רעהו, וחבן אל אביו, כי אפלו אמות העולם יעסקו בזה, וכמו שכתוב (צפניה ג) כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד, וידיעה זאת מכנים בנו רבנו ז"ל היום, ומוסר לנו מתנה זו שנדבר אליו יתברך תמיד בכל עת, ונתודה לפניו יתברך על כל מה שפגמנו, ועל ידי זה נקיין ונתעורר משנתינו העמקה, ונזכה לצאת מגלותינו הנפשית והגופנית, כי הצדיק מעורר בני אדם מן השנה, ומעורר אותם לדבר אל השם יתברך בכל עת (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס'), וככל שאדם זוכה להתקרב אל הצדיק, כן נמשך עליו ידיעה זאת, ומתחיל לעסוק בה באמת, ולכן מזכיר רבנו ז"ל בתורה זו, שעקר הודו ודברים צריף להיות לפני הצדיק והתלמיד חכם, כי על ידי שפא אל הצדיק, נמשך עליו דעת זאת, ומתחיל להתודות לפניו על כל מה שעשה, והנה הצדיק בטל באור האין סוף לגמרי, וחוזר ומכנים בו

ידיעה זאת ביותר, שיִדבר אל השם יתברך תמיד, ובדרך זה יוצא מן הגלות שלו, וזוכה להגיע אל השגת "מעין עולם הבא", ולכן אשרי אדם שזוכה להתקרב אל צדיק אמתו, ולקבל ממונו למודין הנפלאים, כי אז יהיה נחקק בדעתו היטב שכל מארעותיו הם למובטו, ויהיה חיים טובים "מעין עולם הבא" בעולם הזה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקשר מותרא"ש נ"י את ענן הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע אחר ההסתלקות של יעקב אבינו, שחששו אחי יוסף שינקם בהם, ויחזיר להם כל הרעה שעשו לו, וכמו שכתוב (בראשית נ) וַיֵּרָאוּ אֶחָיו יוֹסֵף כִּי מֵת אָבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ, לוֹ יִשְׁמְמוּנוּ יוֹסֵף וְחָשַׁב יֵשׁוּב לָנוּ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אוֹתוֹ, וְלִכֵּן שָׁלְחוּ אֵלָיו וַאֲמָרוּ, אָנָּה שָׂא נָא פֶשַׁע אַחִיד וְחַטָּאתֶם כִּי רָעָה גָּמְלוּךָ וְעַתָּה שָׂא נָא לְפָשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אַבִּיד וְגו', אֲבָל יוֹסֵף נָחַם אוֹתָם וַדַּבֵּר עַל לִבָּם, וַאֲמַר לָהֶם, אֵל תִּירָאוּ כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי, וְאַתֶּם חֹשְׁבֹתֶם עָלַי רָעָה, אֱלֹהִים חֲשָׁבָה לְמוֹכָה לְמַעַן עֲשֶׂה כִּיּוֹם הַזֶּה לְהַחֲיוֹת עִם רַב, וַיֵּשׁ לְהַכִּין לָמוֹה דִּיקָא אַחַר מִיתָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הִתְחִילוּ הַשְּׂבָטִים לְחַשֵּׁב שִׁיוֹסֵף יִנְקֵם בָּהֶם, וְדִיקָא אַז בָּאוּ לְפָנָיו לְהַתְּוֹדוֹת עַל כָּל מַה שֶׁעָשׂוּ, וּבְקִשׁוֹ מִמוֹנוּ מִחִילָה, וְכֵּן

זה ש'עננה להם יוסף, כי התחת אלקים אני, ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה וגו', מה רצה להגיד להם בזה? והנה על פי דברי רבנו ז"ל הנ"ל, מובן כל הענין מאד, כי מעת מיתת יעקב, התחילה צרת השעבוד (כמו שכתב רש"י ריש פרשת ויחי), שהיא הירידה לתוך הגלות, ואז התחילו לטעם טעם של מדת הדין וענש על מה שעשו, וחשבו השבטים, שאם אצל יוסף יש ירידה של מלכות דקדושה לתוך הגלות הם ושלום, אזי בודאי ינקם בו וישיב להם כל מה שעשו לו, ולכן התחבטו להתודות אז לפניו, וכדברי רבנו ז"ל, שעקר ודוי צריך להיות לפני הצדיק והתלמיד חכם, ולראות מה יאמר להם יוסף, וכמו שאמרו, **אנא שא נא פשע אחיד וחטאתם כי רעה גמלוה, ועתה שא נא לפשע עבדי אלקי אביה, ואז ראו, שיוסף הצדיק בטל ומבטל באור האין סוף לגמרי, ואוחז בשלמות השגת "מעין עולם הבא", לדעת שכל מארעותיו הם לטובתו, וכמו שאמר להם בפרוש, ואתם חשבתם עלי רעה, שאתם באמת חשבתם לעשות לי רעה, אבל אלהים, הינו מדת הדין, חשבה לטובה, כי אפלו שם אלקים שהיא מדת הדין, חשבה הפל לטובה, כי כל מה שעובר על האדם הפל לטובה, למען עשה פיום הזה להחיות עם רב, כי הפיר היטב שכל הצרות והיסורין שעברו עליו מעודו, שקנאו בו אחיו ושנאו אותו, וזרקו אותו בבור ומכרוהו לעבד, וכל**

מה שעבר עליו במצרים, בבית פוטיפר ובבית הפתור, הכל היה לטובתו, למען יגיע להשגה גדולה זאת, ללמוד למודי אלקות והתחזקות לכל נשמות ישראל, שזה היה השפע והמזון, הרוחני והגשמי, שהשפיע יוסף לנשמות ישראל במצרים, וכמוכא בזהר הקדוש (וישב קפ"ד). שאלמלא הקדים יוסף להיות במצרים, לא היו נשמות ישראל יכולים להתקיים בתוך הגלות, רק על ידי שיוסף למד עמם למודי אלקות, שכל הגלות רק לטובה, ואין הנפש הולך בגלות, רק הגוף, ושצריכין להתחזק אפילו במצבי החיים הכי קשים, על ידי זה היו יכולים להתקיים בתקף הגלות, ולבסוף לצאת משם ברכוש גדול.

וזהו שאמר יוסף לאחיו, תתחת אלקים אני, וכי אתם חושבים שנפילתי תחת מדת הדין שהוא שם אלקים, או תחת הטבע שבנימטריא אלהים, ואני מצטער על הרעה שסבלתי על ידכם, ואנכם בכם? הן אמת ואתם חשבתם עלי רעה, אבל, אלהים חשבה לטובה, כי גם מדת אלקים בלה טובה, וחבל בדי "להחיות עם רב", כי הצדיק מכיר שכל הקשיים שעוברים עליו בחיים, הן מבני אדם מבחוי, והן מבני משפחתו מבפנים, מאחיו ומאשתו ומבניו וכו', הכל בדי ללמוד אותו למודי החיים, להתחזק מאד באמונה, שזהו

ראשי תבות להחיות עם רב בגימטריא ש', כמספר שם אלהים במלואו (פנה: אלה למד חי יוד מ"ם), הפורמז על תקף הדינים במלואם, ודיקא מכל הדינים והצמצומים שעוברים עליו, מקבל פח ללמוד עם אחרים למודי אמונה, שזהו להחיות עם רב, ואף על פי שהרבה אנשים ישגדל אותם, מורדים בו בלשחם מתנגדים, ויורקים בפניו רחמנא ליצלו, אף על פי בן אינו מתפעל מכל זה כלל, רק ממשיך לגלות אמונה והתחזקות לכל הבריות, וזה אשר מביא אותו למעלה עליונה, עד שנגכל באור האין סוף ברוך הוא לגמרי.

ונה היה עצם מעלתו של מוהרנ"ת ז"ל, שבונים אלו (עשרה בטבת), חל ההולוא שלו, שמאחר שהתקרב לרבנו ז"ל, ובטל עצמו מכל וכל לפני רבנו ז"ל, אחר כך הלך וגלה ופרסם דעת רבנו ז"ל בכל העולם כלו, ואף על פי שסבל בזיונות ושפכות דמים עצומים, מבית ומבחוץ, עד שאפילו תלמידים אחרים של רבנו ז"ל חלקו עליו, לא התפעל כלל, רק המשיך ללמוד למודי אלקות והתחזקות עם כל נשמות ישראל, שכלן גנוזות בתוך ספרי "לקוטי הלכות" שהנהיג לנו, ומהם יכולים לקבל חזק בבל מצבי תחיים, ולזכות להגיע להשגת "מעין עולם הבא", לדעת שכל מארעותיו הם לטובתו, והשם יתברך יזכנו לקבל למודי הצדיקים בשלמות,

ב _____ קבץ תוף הנחל/ פְּרִשֶׁת וַיְחִי תשע"ב

וְלִהְתְּחַזֵּק מְאֹד בְּכָל מִצְבֵּי הַחַיִּים, עַדִּי נִזְכָּה לְעֵלוֹת וּלְהִכָּלֵל בְּאֹר
הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא לְגַמְרִי, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

